

Γιάννης Μιχαηλίδης, 1992.

Η νήσος Σκιάθος

Πετώντας τότε για τη Σκιάθο —φυσικά όχι με αεροπλάνο— αλλά με το πλοίο της γραμμής. Με φίλους επί των υδάτων μεσημέρι Ιουλίου. Νησί τριανταφυλλί και σκοτεινό, με έναν Παπαδιαμάντη να μας επιτιμά για τις πρόχειρες επισκέψεις στα νερά του και στους έρωτές του. Ακολουθώντας το ζωγράφο από τα έργα της περιόδου του 1970 και πριν. Καρνάγια του νησιού, ακτές, μυθολογίες και ιστορίες στον καμβά με χρώματα στις σκάλες του μπλε και του κόκκινου (ή μνήμης), από τότε συναντηθήκαμε εμείς και οι τέχνες μας και η ζωή μας. Πέρασαν τα χρόνια, η ζωγραφική του μπήκε για τα καλά στην αφαίρεση. Το μοντέλο εδώ είναι η ουσία και βαθύτερη σκέψη. Η θάλασσα και το νησί γίνονται επάλληλα στρώματα κολάζ και πειραματισμών με διάφορα υλικά και χρώματα στον τόνο του γκριζου, της σέπιας και του λευκού (που τα περιέχει όλα). Όμως στο βάθος του ματιού και της καρδιάς ο καλλιτέχνης (όσα χρόνια και αν πέρασαν) έχει το νησί Σκιάθος, τον ψυχισμό του και τις προεκτάσεις του σ' αυτόν τον κόσμο και στον άλλον τον πέραν. Θέλω να πω ότι το θέμα ουσιαστικά είναι το ίδιο και εκεί γυρνά συνεχώς και ακαταπαύστως. Όπως εκείνο το πρωινό του 1974 που φύγαμε για την εκδρομή στο νησί με τα πόδια και τις μυρωδιές γύρω για προσκύνημα, έχοντας δεξιά μας το Ξάνεμο, και φθάσαμε στον Άγιο Απόστολο, όπου σ' ένα δέντρο με χαραγμένο το σταυρό (τα παλιά τα χρόνια μια γυναίκα φαρμακωμένη και άπιστη σε εκείνο το σημείο τελείωσε) και αρχίζει η παραμιθία η μόνη πραγματικότητας και διάσταση. Όπου φθάνουμε στο Κάστρο με τα βυζαντινά χρόνια και κάτω είδαμε μια αμμουδίτσα μ' ένα βραχάκι και ακόμη είδαμε τη φόνισσα να χάνεται από τη θεία δίκη, σιγά σιγά στο νερό. Γονατίζεις (δε γίνεται αλλιώς) στην εκκλησία Χριστός στο Κάστρο. Εκεί βρήκα στο χώμα ένα μικρό κομμάτι από τέμπλο (ένα κεφάλι αγγέλου), το μάζεψα και μπήκε ως κόσμημα στο βιβλίο μου «Τα απρόοπτα». Παρακάτω στον Άγιο Σώζοντα συναντήσαμε ένα βοσκό, μιλήσαμε μαζί του για καθημερινά —άγια πράγματα. Μετά κατηφορίσαμε στον Προφήτη Ηλία, στην Παναγία την Κεχριά (τόπος γεμάτος προσκυνήματα). Ότι διάβασα στον Παπαδιαμάντη τα περπάτησα εκείνη τη μέρα. Ονόματα: Γιάννης, Κωνσταντής, Δημητρός, Μαρία, Βαγγελίτσα, Κατερίνα, πάλι Μαρία, Ελένη, Μαργαρώ και πλήθος ήχοι και φωνές. Τοποθεσίες: Παναγιά Κονίστρα, Ασέληνος, Μαντράκι, το κύμα, το φεγγάρι, τα δέντρα να μετακινούνται μέσα στη νύχτα, να φιλιούνται, να πολλαπλασιάζονται. Να δύνει ο ήλιος, να τα παίρνει όλα μαζί του. Το πρωί πάλι τα ίδια να κάνουν τον κύκλο τους και εμείς μαζί και οι σκιές και οι πεθαμένοι και τα γέλια και το παρελθόν να κάνει ακανόνιστα βήματα μεθυσμένα. Τα καϊκια, οι βάρκες, οι ψαράδες και τα δελφινία στο βάθος με το μυστηριώδες μειδίαμα. Καμιά φορά έβρεχε κιόλας και πλήθαιναν τα έντομα και οι σκέψεις μας. Θα μπορούσα να μιλάω πολλές ώρες γι' αυτή τη μυστηριώδη νήσο, αλλά ξέχα-

σα τη μουσική που έβγαινε από παντού και δεν τραβούσε γι' αλλού το νησί αλλά το στερέωνε περισσότερο στο μέρος που είχε πέσει από τον ουρανό. Ακόμη το πράσινο που σκέπαζε σαν καπνός και έσφιγγε σαν δίχτυ τα πάντα. Να μην ξεχάσω το απόγευμα με τα μελιτζανιά, τα λουλακιά και ένα γραμμαάριο μελάνι στον ορίζοντα, που έφερε τη νύχτα και μαζεύντουσαν ποιήματα και ποιητές στο κεφάλι μου και δε με έπιανε ύπνος. Τώρα το πώς γίνονται αυτά ζωγραφική, ποιήματα, σχήματα και λέξεις είναι ένα μυστήριο. Και όμως και όμως μετά από χρόνια μαθαίνεις ότι: το ψωμί, το τυρί, η ελιά και τα άλλα μαζί με τις εικόνες, τον αέρα που τρίβεται στο σώμα σου, τη μουσική του χώματος, παράγουν μία σταγόνα αίμα που μπαίνει στην κυκλοφορία του οργανισμού και δηλητηριάζει το αίμα και έχουμε το θαύμα. Είκοσι δύο χρόνια έχω συνομιλία με τον Γιάννη, ξέρω τη δουλειά του, και αυτός είναι η αιτία που χρόνια γράφω αυτά τα κείμενα για φίλους ζωγράφους. Τα έργα που παρουσιάζει τώρα, έχουν τα αναγνωρίσιμα σημεία της επίτονης και υπομονετικής δουλειάς του. Ενώ δουλεύει το μοντέρνο της εποχής μας, έχει στόφα παλιού τεχνίτη λαϊκού. Μαύρο, κόκκινο του μίνιο, λάκα ρόζα, ώχρες, κίτρινο. Χρώματα, παλιές φωνές και ψίθυροι σημερινοί. Σχήματα προβάλλονται και αναπτύσσονται μέσα από μια αέναη διαδικασία που σε παραπέμπουν σε οξειδωμένα σίδερα, ξύλα, σε καρνάγια, αντικείμενα διάφορα και σκουπίδια σε ακρογιαλιές. Όλα αυτά βγαίνουν ή εκτινάσσονται λιωμένα κάτι σαν λάβα που μεταμορφώνεται πάλι στο φως και στη θερμοκρασία του περιβάλλοντος. Κάθομαι και κοιτάζω τα έργα του φίλου μου ζωγράφου Γιάννη Μιχαηλίδη και τον χαιρετώ σφουρίζοντας παλιά ρημαγμένα τραγούδια (που μας συντηρούν ακόμη) στο σούρουπο του κόσμου.

Γιάννης Κοντός
Ιανουάριος '93

Γιάννης Μιχαηλίδης, 1994.